

Inglis (A)

DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE
RHEUMATISMO.

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI ROBERTSON, S. S. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto,

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

ANDREAS INGLIS, ✓
EDINENSIS,

Physicae Societatis Socius Honorarius.

Ad diem 12. Septembris, hora locoque solitis.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR et SMELLIE,

Academiae Typographos.

M,DCC,LXXXVII.

Viro praestantissimo,

GULIELMO RAMSAY,

DE BARNTON, ARMIGERO,

Virtutibus,

Quas per totum vitae decursum diligenter coluerit,

Numerosissimis vere spectabili,

Qui exemplum rarum et laudabile praebet,

Successus prosperrimos summamque opulentiam,

Quae plerosque mortalium transversos agunt,

Benevolentiam ei ingenitam moresque amabiles,

Nulla ex parte mutare valere ;

Propter amicitiam et urbanitatem singulares,

Adversus sese suasque constanter adhibitas ;

YASMAZ

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

Nec non,

Viro ingenioso,

F O R R E S T O D E W A R,

Chirurgo Edinenfi,

Collegii Regii Chirurgici Edinenfis Praefidi,

Neminiq[ue] artis propriae peritia secundo,

Ob amorem et attentionem,

Quibus omnibus suis commodis,

Quantum in eo fuit,

Affidue consulere dignatus est ;

Hanc Dissertationem Medicam Inauguralem, ea,

Qua par est,

Observantia,

D. D. Cœ

A N D R E A S I N G L I S.

Mr John Walker
from his friend
A. Inglis

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

RHEUMATISMO.

NONNULLI forsitan secum mirabuntur, me hujusmodi morbum, qui adeo vulgaris sit, ut paucissima vel nulla naturam ejus et curationem spectantia tironem etiam in arte Hippocratica possint latere, e numerosissimis, quae medicina longe lateque patens suppeditet, argumentis, quem in dissertatione inaugurali exequerer, potissimum selegisse. Illis vero respondeo, juvenis esse, saltem per aliquot annos postquam medicinae studere incepit, *communia* potius, quam *insolita* et *rara*, intueri. Mihi enim, non sine causa gravissima, vitio posset verti, si morbum, qui in genus humanum, singulis fere diebus, invadit, et Britannos, cives dilectissimos, saepius, quam alios, infestat,

ulla ex parte ignorarem. Si vero, contra, vitium, quod ne semel quidem in multis exemplorum millibus semet ostendit, quodque medicum aetate provectum, prudentem expertumque fugere periclitatur, non penitus perspectum cognitumque haberem, quisnam, candore et humanitate praeditus, non me excusaret, et juvenili ignorantiae parceret? Insuper inscitia in posteriore exemplo, quam in priore, multo minus periculi haberet. Hic uni tantum pauculisve ad summum, illic plurimis posset obesse. Qui praeterea, notitia *communium* probe instructus, medicinam facere incipiet, is haud dubie saepissime valetudini mortalium commodae consulere, et bonam morborum, qui curationem recipere possunt, partem depellere poterit; et igitur medicus eo longe utilior futurus est, qui, communibus neglectui nimis habitis, plurimum temporis in *propriis* et *rarissimis* contemplandis et prosequendis consumpsit. Hisce autem similibusque inductus materiam vulgarem non defugiendam putavi; nihil aliud exoptans, quam uti Praeceptoribus illustrissimis, quibus tot et tanta debeam, me animum ad utilissima ab illis tradita serio attendisse demonstrem.

Hic morbus, quem exequendum susceperim, et Graecos et Romanos auctores, quantum ad naturam ejus veram attinebat, adeo latuit, ut eum ab arthritide, sub qua omnes artuum dolo-

res,

res, five inflammationem haberent, five eadem destituerentur, et, ut illis placuit, ab aliquo humore orirentur, comprehenderunt, nullis notis certis discernere fuerint aggressi. Nomen *ῥευματισμῶς*, unde judicare licet, morbum alicui humoris impetui ad partem affectam facto, vel catarrho, uti vulgo appellabatur, fuisse relatum, a Galeno primum adhibitum esse videtur. Utrum vero per id vocabulum morbum, quem *rheumatismum* recentiores appellent, vel diversum, significet, minime constat. Caeterum hoc compertum habemus, medicos omnes recentiores ad Botallum usque tantum, ut naturam morbi rite intelligerent, abfuisse, ut, contra, eum ab humoribus naturam frigidam habentibus proficisci, et igitur detractionem sanguinis inimicam esse posuerint. Hoc, quam imperfectae, immo, quam ridiculae, notiones eorum hujusce morbi fuerint, plane et evidenter ostendit. Auctor vero modo comprehensus, vincula consuetudinis inveteratae exuens, asserere non dubitavit, missiones sanguinis reiteratas ad eum sanandum esse necessarias. Quinetiam duorum exemplorum meminit, in quibus in hanc medendi viam cum prosperrimo successu processerat. Post eum Ballonius, qui Lutetiae Parisiorum, Ludovico decimo tertio rerum potente, floruit, nomen *rheumatismum* morbo primus e medicis recentioribus indidit, eum inflammationem habere, et ab arthritide vel catarrho longe differre affirmans. Praeterea historiam

toriam ejus accuratam memoriae prodendam curavit, et praesidium unicum in crebris sanguinis detractionibus positum esse contendit *. In eandem super et natura morbi et curatione sententiam postea concesserunt viri docti celebresque Riverius et Sydenhamus.

Sub nomine *rheumatismus* utrumque morbi genus, *acutum* nempe et *chronicum*, comprehendere et exequi decrevi. Inter differendum de illis, vestigiis Culleni aliorumque auctorum celebrium, quantum potero, insistam.

Omnes ante Cullenum Nosologi definitiones morbi admodum imperfectas tradiderunt, quae et ad naturam ejus designandam, et ad eum ab aliis artuum vitiis distinguendum, perperam accommodari videntur. Igitur, illis ex toto praetermissis, Culleniana sola, utpote quae omnibus palmam facile praeripiat, utar. Sic autem sese habet ea, quae genus morbi acutum spectat. "Morbus ab externa, et plerumque evidente causa; pyrexia; dolor circa articulos, musculorum tractum sequens, genua et reliquos majores, potius quam pedum vel manuum articulos, infestans, calore externo auctus."

HISTORIA

* Vide Pringle's Diseases of the Army, P. 3. chap. 2. sect. 7. edit. 2.

HISTORIA MORBI.

In plagis frigidis frequenter, in calidis rarius, semet ostendit. Autumno et vere saepissime, hyeme, dum frigus non parvum constansque dominatur, minus crebro apparet. Hoc haud dubie, cur in Suecia et Laplandia ex toto fere ignotus sit, in causa est. Rarissime, caloribus aestivis invalescentibus, invadit. Calor quidem ei inimicissimus esse videtur. Namque Cleghornius celebris, inter morbos insulae Balearicae Minori proprios depingendos, semel tantum, quod notabile est, hujusce morbi mentionem injicit. Quinetiam Hillarius, dum morbos, qui insulam Barbadoensem infestant, exsequitur, hunc sibi perquam raro in conspectum sese dare affirmat. Insuper multi memoriae produnt, in terris, quae ad Austrum magis etiamnum vergunt, vix unquam apparere, nisi causa excitans potentissima corpori fuerit admota. Qualibet tamen tempestate, et in qualibet regione, si vicissitudines frigoris et caloris in tempus sint frequentes, accedere potest. Nec in iis, quibus nondum multum aetatis accesserit, nec in iis, qui aetate provectiores sint, frequenter apparet. Tempore, quod pubertatem inter et annum aetatis trigesimum quintum intercedit, aliqua ex parte circumscriptus

scriptus esse videtur. In quodlibet temperamentum, sed in sanguineum potissimum, invadit, mulieres saepius, quam viros exercens.

Morbum in primis insigniunt dolores artuum, hos solos plerumque, sed partes musculares quoque nonnunquam, afficientes. Creberrime secundum musculorum decursum, ab uno artu ad alium, rapide semet extendunt, et semper actione musculorum qui artui artubusve laborantibus proprii sunt, plurimum intenduntur. Qui artus frequentissime afficiuntur, ii sunt coxae, genua, humeri et cubiti, nempe majores. Tali et carpi quoque saepe torquentur; articuli vero minores, quales digitorum pedum manuumve proprii sunt, raro aliquid detrimenti inde capiunt. Quanquam morbus una corporis parte tantum interdum continetur; multas tamen admodum frequenter exercet. Rebus ita se habentibus, a rigore et horrore incipit, quos protinus excipiunt reliqua pyrexiae signa, praesertim ictus arteriarum frequentes, pleni, et duri. Pyrexia nonnunquam ante semet ostendit, quam ulli dolores percipiuntur; sed dolores saepius in certis partibus prius sentiuntur, quam ulla febris signa apparent. Cum nihil pyrexiae subest, dolor aliquando uno articulo continetur. Si vero febris non mediocris urgeat, dolor, quanquam in uno artu potissimum sedere potest, complures alios eodem tempore

tempore saepissime occupat, ab uno ad alium plerumque migrans. In universos quoque corporis musculos interdum invadit, adeo ut ex toto fere immobile reddatur, et nullas omnino, paucissimasve functiones exercere possit †. Quinetiam in uno levatus, in alio gravior evadit. Eundem plerumque non diu tenet, sed locum saepe mutat, et artus, quos prius invaserat, aliquando repetit. Hoc modo in magnam longitudinem saepe producit morbus, si nobiscum, quanta ejus gravitas sit, reputamus. Pyrexia quidem raro ultra duas tresve septimanas, graviter urget; quanquam aliquando ex parte levata spatium totum sex hebdomadarum explet.

Quae febris rheumatismum comitatur, ea unoquoque vespere ingravescit, et noctu maxime saevit. Per tempus nocturnum quoque dolores violentiores evadunt, et ab uno artu ad alium transeunt. Hinc quoque auctum accipere videntur, quod corpus accuratius tegitur calidiusque servatur.

Postquam artus dolore aliquamdiu fuit tentatus, plerumque quoque rubescit, tumescit, et tactui dolet. Tumor accedens
dolorem

† Vide the Manuscript Lectures of the late celebrated Dr Gregory.

dolorem artus plerumque levat, sed eundem non semper ex toto depellit, nec artum adversus reditum ejus tutum reddit.

Morbus aliquanto sudationis plerumque stipatur, quae brevi post initium oritur. Raro vero libera aut copiosa est, et raro quoque dolores levat morbumve judicat. Per morbi decursum urina colorata est, et, sub initium, sedimenti expers. Caeterum, morbo progrediente et pyrexia longiores remissiones adepta, sedimentum pulverem lateritium referens deponit. Hoc vero finem morbi minime facit; namque saepe diu manet, postquam sedimentum hujusmodi in urina semet ostendit. Qui sanguis hoc in morbo e venis extrahitur, is crustam coriaceam, indicem diatheseos phlogisticae evidentissimam, superficiei suae innatantem nunquam non exhibet. Alvus per totum morbi spatium dura est. Quod idem in plerisque morbis inflammationem habentibus incidit; namque diarrhoea, vel profusio alvi, in omnibus hujusmodi morbis, phaenomenon rarissimum est.

Quamquam rheumatismus acutus phlegmasiis, quarum naturae plurimum ei inest, optimo jure accenseatur; ab iis omnibus tamen hoc plane evidenterque discrepat, quod non suppuratione finiri consuevit. Haec fere nunquam incidit. Morbus quidem, ut humor pellucidus gelatinosus in vaginas tendinum effundatur, aliquando

aliquando facit. Si humores hujusmodi frequenter effundi ponantur, iidem vulgo rursus absorbeantur oportet. Namque Cullenus celeberrimus, omnium morbos spectantium observator fidelissimus, se nunquam tales inde tumores oriri vidisse testatur, quales, uti humor iis contentus emitteretur, opem scalpelli chirurgici depostularunt. Eos tamen aliis semet ostendisse confite-
tur.

Gravitate pyrexiae tandem diminuta, dolores articulorum, si manent, minus graves fiunt, loco certo magis circumscribuntur, unum pauculosve ad summum artus tantum occupantes, et sedem mutare minus periclitantur.

Si pyrexia, quae rheumatismum comitatur, omnino cessat; si tumor, et potissimum artuum rubor, ex toto decedunt; sed dolores tamen articulos singulares etiamnum afficere pergunt, qui rigidi et frigidi manent, qui sensui molestiae, motu adhibito, vel mutationibus coeli incidentibus, patent, qui sine difficultate sudore cogi nequeunt; vel, dum reliquum corpus sudore copioso et calido diffluit, tenace et frigido tantum humectantur: Si praesertim dolores artuum modo positorum frigore intenduntur, et, contra, calore illis admoto levantur, *rheumatismum chronicum* genuinum adesse, concludere licet.

Hic autem articulos diversos afficere potest; eos vero potissimum, qui multis musculis circumdantur, quorumve musculi in nifibus valentissimis et maxime continuis edendis adhibentur, vexare periclitatur. Res ita se habet in vertebrae lumborum, quarum affectus *lumbago*; vel in coxa, cujus *ischias*, vel *sciatica* appellatur.

Hanc morbi historiam ad finem perducturi notemus oportet, utrumque rheumatismi, quem supra depinxerimus, genus insulam Britannicam, ob temperiem coeli inconstantem et mutabilem, ante omnes alias forsitan totius orbis terrarum regiones, graviter exercere et infestare.

D I A G N O S I S.

Cum medici facilius in errorem de natura morbi, quam de via eidem ab aliis rite distincto medendi, incidere periclitentur, unicuique in hoc desudandum et elaborandum est, ut morbum, quem depellere conaturus sit, ab omni alio accurate prius fecernat, quam curationem ejus sibi suscipit. Hoc salus aegrotantis, hoc existimatio sua exigit. Cum res ita se habeat, nonnihil operae

perae curaeque in discriminibus, quae rheumatismum inter et morbos eum referentes intercedunt, illustrandis ponendum duco. Prius autem unum rheumatismi ipsius genus ab altero, deinde utrumque ab aliis morbis distinguere conabor.

1. Genus rheumatismi acutum a chronico non difficulter discernitur. Namque in illo semper adsunt pyrexia, artuum tumor ruborque; dolores, qui externo calore augentur, et noctu potissimum urgent. In hoc, contra, pyrexia nulla, nullus plerumque tumor. Insuper dolores artuum vel musculorum, ut definitio Culleniana demonstrat, sub motu praesertim augentur, plus minusve fugaces sunt, et calore lecti vel alio externo levantur.—Artus ipsi debiles rigidique sunt, et facile, saepe sponte, frigescunt. Haec duo genera a se invicem distinguere operae pretium esse duxi, quod curatio eorum, ut postea ostendetur, magnopere differt.

2. Dolores a lue venerea proficiscentes a rheumatismi propriis dignoscantur necesse est. Quantum priores spectat, media ossa solidissima, ut cranium tibiamve, tenent, et profunde federe videntur; posteriores vero exteriora corporis occupant, tractum musculorum sequuntur, et ossa extrema articulosque, potissimum majores, exercent. Praeterea, quandocunque dolores

morbi

morbi veneri proles sunt, alia ejus morbi signa aut praecesserunt, aut subsunt, unde, qualis dolorum origo sit, conjicere possumus.

3. Qui dolores rheumatismum comitantur, ii ab illis, quos scorbutus facit, diligenter quoque sunt distinguendi. Nec hoc factu difficile. Hi pulsibus arteriarum exilibus et inaequalibus, signis proclivitatis ad putredinem evidentibus, lassitudine et debilitate insignibus; maculis in cute diversicoloribus, plerumque livescentibus, praesertim ad pilorum radices; proclivitate ad haemorrhagias, &c. stipantur. His vero omnibus destituuntur dolores, qui a rheumatismo profluunt.

4. Dolores, qui vulgo *nervosi* appellantur, ab iis, qui rheumatismi comites sunt, secerni quoque debent. Horum origo et causae notae sunt. Fons vero, unde illi oriantur, summa obscuritate involutus est, immo ex toto ignotus. Quales sint, hinc tantum discere possumus, quod alia signa nervosa iis plerumque accedunt:

5. Non parum similitudinis rheumatismum inter et podagram evidenter intercedit. Satis certo tamen dignosci possunt; namque plurimis, iisque minime obscuris, inter sese differunt. Pri-

mum

num autem discrimen a causis, unde proficiantur, petendum. Rheumatismus a causa externa, et plerumque evidente, frigore nempe; podagra nec ab hoc, nec ab alia quavis causa externa oritur, sed ab aliqua interna conditione morbida, cujus naturam assequi nondum potuit pathologorum acumen, pendet. Loco quoque, quem tenent, differunt. Rheumatismus artus majores, rarissime minores, et superiores saepius quam inferiores occupat. Podagra, contra, minores et inferiores corripit, et uno, ut pollice pedis, saepe circumscribitur. Rheumatismus vero semet uno articulo rarius continet; sed complures eodem tempore invadere consuevit, et tantum abest, ut articulis solis contineatur, ut tractum, contra, musculorum evidentissime sequatur. Podagra a labe haereditaria, saltem plerisque in exemplis, profluit; nullam vero hujusmodi originem agnoscit rheumatismus. Accessionem podagrae, praeterquam in nonnullis juvenibus et valentioribus, antecedere solent, concoctio diminuta, acor, inflatio et alia idem genus signa, et in senibus praecipue, affectus nervosi, ut asthma et spirandi difficultas. Nullis vero hujusmodi notis praecedentibus, rheumatismus invadit. Porro cum affectibus viscerum internorum frequenter alternat podagra, quod rheumatismus, si in idoneam ei medendi viam procedatur, rarissime facere consuevit. Quinetiam, quantum ad tempus, quo invadunt, attinet, magnopere discrepant morbi.

Rheu.

Rheumatismus, ut supra comprehendimus, eo quod pubertatem inter et annum aetatis trigesimum quintum interest, spatio magna ex parte circumscriptus esse videtur. Podagra vero mortales, ante mediam aetatem, raro incipit affligere, nisi cum labes haereditaria admodum valens potensque est. Rebus ita se habentibus, infra annum aetatis vigesimum aliquando apparuit. Exempla etiam non defunt, ubi pueros, qui septem octove annos tantum habuerunt, cibo animali nimis liberaliter uti incaute permisos, infestavit. Quantum sexum et temperamentum spectat, manifeste quoque differunt. Podagra non tam exquisite sanguinei temperamenti, quam habitus plenioris, corporum magnorum, crassorum, et asperorum, sexus virilis aut mulierum valentiorum, quas viragines appellare consuevimus, appetens esse videtur, et eunuchis parcit. Rheumatismus vero temperamentum sanguineum constanter, et mulieres praefertim, exercet. Podagra certos circuitus habet, et ex intervallis brevioribus vel longioribus redire solet; sed rheumatismus minime periodicus est, et semel tantum per totum vitae decursum accedere potest. Denique dolor rheumatismi, saltem acuti, magis, quam podagrae, mobilis est, et locum saepius mutat. Hoc vero notabile est, quod locus, unde dolor alio translatus est, minus, quam in podagra, levatur. Cum podagra locum mutat, articulum alterius

lateris

lateris respondentem petit ; sed rheumatismus ad alteram corporis extremitatem plerumque migrat.

Quae modo posui, ea, me iudice, ad podagram a rheumatismo secernendam ex toto sufficient.

C A U S A E R E M O T A E.

Sub his autem comprehenduntur *feminium* et *causa excitans*.

1. *Seminium*.—Hoc in diathesi phlogistica, quae, uti Cullenus in praelectionibus suis super usu practico memoriae prodit, tonus systematis totius arteriosi adauctus, vel contractilitas fortitan fibrarum ejusdem muscularium intensior est, consistere videtur. Haec autem minime inflammatio ipsa est, sed conditio corporis tantum ad eam recipiendam, si ei aliquo tempore futuro causa excitans, postea memoranda, accesserit, paratissima. Diathesin hujusmodi pro *feminio* hujus morbi unico habendam esse, testantur omnia quae ortui ejus favent, vel mortales ad eum proclives efficiunt ; tempus nempe vitae, quo magna ex parte
circumscriptus

circumscriptus esse videtur; status hominum, qui in eum incidere consueverunt, corporeus victusque eorundem ratio; regionum, quas infestat, natura, et tempestates, quibus in genus humanum faevire solet, &c. Rheumatismum autem mortales a pubertate ad mediam aetatem usque frequentius vexare, supra posuimus. Qualis vero diathesis per hocce spatium in systemate corporeo dominatur? Phlogistica haud dubie, quae homines phlegmaticis omnigenis, et rheumatismo in reliquis, opportunos reddit. Praeterea qualis est status corporeus, hoc stadio vitae humanae nondum incepto aut finito? Nonne debilis et relaxatus, et igitur inflammationi parum amicus? Quod evidenter in causa est, cur morbus, quem exequimur, infantes nunquam, pueros et aetate proventus rarius, invadat. Insuper, qualis est eorum, qui hoc morbo conflictari solent, status corporeus, qualisque victus ratio? Nonne ille plenus, haemorrhagicus, solito valentior? Nonne haec quoque plerumque plena et opipara? Qui enim rheumatismo implicantur, ii, saltem plurimi eorum, vitam sedentariam agunt, et luxui, crapulae, et intemperantiae omnigenae, dediti sunt. Quales porro regiones infestat? An ad Austrum vergentes, et sub ardore Solis propinqui sitas, ubi fabrica corporis mollior, et fibrae musculares relaxatae et debiles, non tensae et rigidae sunt; vel ad septentrionem spectantes, ubi robur multo majus corporibus inest, et

fibrae

fibrae musculares plus vigoris et elateris habent? In has, procul dubio, ut Britannia nostra multaeque aliae regiones in iisdem similibusve latitudinis Borealis gradibus sitae, nimis certo testantur, imperium faevissimum tenet. Quali tempestate denique accedit? Non aestate, cujus calores intensi ei robori tonoque, quae ortui ejus favent, adversantur; sed vere et autumnno, cum frigus non modicum, aliquando permagnum, dominatur, quanquam cum calore nonnunquam alternat. Hoc vero, ut postea plenius monstrabitur, ad morbum movendum aliqua ex parte necessarium esse videtur; namque frigus hyemale, si continuum sit, unoque tenore pergat, et nullas variationes fubeat, modo lenius, modo intensius evadens, pauciores rheumatismos, experientia teste, quam vernum vel autumnale, progignit. Ratiocinio quidem, quod adhibuerim, hoc forsitan objici potest, quod e morbis antecedentibus convalescentes, et profluvii immodicis debilitati, in quibus nihil diatheseos phlogisticae plenitudinisve adesse possis suspicari, rheumatismo interdum corripiuntur. Acutum vero morbi genus et inflammationem, quae id comitatur, graviores in hominibus hujuscemodi prius oriri posse nego, quam magna ex parte convaluerunt, et vires, saltem mediocres, recuperarunt. Quam brevi vero spatio quidem aegrotantes hujusmodi restituantur, quamque subito plenitudo, etiam morbida, exinanitionem per-

magnam excipiat, neminem, qui medicinam primoribus labris degustaverit, potest latere.

Quo hanc dissertationis partem ad finem perducamus, nonne varia, quorum mentionem supra fecerimus, feminium rheumatismi in diathesi phlogistica consistere plane evidenterque demonstrant? Quid iis ad statum hujusmodi corporeum prognerandum efficacius esse potest? Non quidem inficiamur morbum, nullo, saltem evidente, feminio substante, aliquando excitari posse, si causa excitans, quae corpori admoveatur, fuerit admodum valens.

2. *Causa excitans.*—Haec autem plerumque est frigus corpori applicatum. Singulares vero et illius et hujus conditiones prius subsint necesse est, quam frigus corpori noxam inferre potest. Illud infra gradum thermometri Fahrenheiteani sexagesimum secundum descendat, et diu, ut sub forma vestium humidarum, applicetur; hoc praeter consuetudinem calefiat, vel pars ejus certa, reliquis calidis servatis, frigori objiciatur oportet. Proximum est, ut rationem horum philosophicam reddere conemur.

Calor autem naturalis corpori humano unicuique sano proprius gradum thermometri supra dicti nonagesimum octavum adaequat.

adaequat. In omni corporis parte idem est, in universum systema aequaliter diffusus. Cum vero hicce caloris gradus valetudini commodae omnino necessarius sit, eum, quo principium vitale debito tepore nunquam non foveatur, artificio singulari conservandum curavit rerum natura Creatrix. Namque corpori potestatem caloris progenerandi sapiens iniecit. Haec vero ad calorem corporis idoneum tuendum non sufficit, si temperies aëria infra gradum sexagesimum secundum descendit diuque ibi manserit. Quamdiu hunc gradum superat, licet corporea multo inferior sit, inter calorem aëris externi et corporis aequilibrium brevi rursus restituitur. Si, contra, longe longeque infra hunc subsidet, principium vitale vi sua sedante extinguere periclitabitur; quod quidem saepe facit. Nihil vero hujusmodi timendum est, si non aliquantum infra gradum trigessimum secundum descendat. Etenim hunc inter et sexagesimum secundum vim longe diversam, stimulantem nempe, edit. Igitur si frigus inter hosce duos gradus modo comprehensos intercedens corpori admoveatur, eidem universo, praesertim vero systemati sanguifero, praeter consuetudinem, diathesi phlogistica substante, sensibili et irritabili stimulo acerrimo erit. Et, licet uni parti tantum applicetur, ob consensum mirandum quo omnes corporis partes inter se nexu arctissimo conjunguntur, et plerisque affectus secum invicem facillime communicant, effectus suos

in systema totum brevi diffundet. Si vis frigoris tertia, adstringens nempe, potestati proxime memoratae accedit, et quidem ab ea nunquam potest disjungi, tonus systematis arteriosi magis magisque etiamnum augebitur, et nifus ejusdem in contractionem insolitus orietur. Insuper, cursus humorum, ob partes externas spasmodice constrictas, interiora corporis versus fiet, et sanguis quantitatē insolita in cavis internis in posterum accumulabitur. Hoc autem facillime in artubus incidet, quia non aequae, ac reliquae membrorum partes, ope telae cellulosae ab injuriis frigoris defenduntur.

Quos frigoris in corpus effectus depinximus, ii multo certius edentur, si corpus ante praeter consuetudinem quolibet modo fuerit calefactum. Hinc insolitam irritabilitatem sibi comparare videtur, quae, ut constrictio spasmodica a frigore proficiens validior, et omnia detrimenta inde capta multo graviora sint, plane manifesteque facit. Quae in plagis calidioribus constanter incidere consuerunt, ea hanc nostram opinionem magnopere suffulciunt. Ibi frigoris noxae gradui caloris praecedentis, pro rata ratione, gravitate semper respondent. Cur autem effectus frigoris ibi violentiores sunt? Haud dubie, quod calor intensus irritabilitatem corporibus humanis, quae in qualibet regione sub septentrionibus sita magna ex parte ignota est, conciliat. Quinetiam

tiam silentio non praetereundum est, effectus frigoris nocivos constanter fere eo graviores esse, quo diutius corpori admove-
tur. Igitur vestimenta madefacta diuque gesta corpori sum-
mae noxae esse consueverunt. Praeterea, si frigus parti singulari,
sub forma fluenti aërii, applicatur, dum reliquum corpus calidum
servatur, et igitur magis relaxatum et irritabile est, effectus per-
niciosissimos frequenter edit, spasmus prius loco, cui fuit ad-
motum, deinde corpori universo, validissimum, et aliquando insu-
perabilem fere, inferens, et igitur impetum humorum a superfi-
cie interiora corporis versus magnum et repentinum faciens.

Ita rationem, qua frigus in corpus certo modo affectum, in
hoc morbo excitando, agat, exponere sum conatus. Duae e vi-
ribus tribus, frigori vulgo tributis, stimulans nempe et adstrin-
gens, conjunctae in hac operatione, uti plane videre est, exercen-
tur. Quod ad genus morbi chronicum spectat, id rheumatif-
mum acutum antecedentem, nifus violentiores et subluxationes,
ut causas suas excitantes praecipuas, agnoscit. Hic forsitan a-
licui in mentem veniet rogare : Quomodo fit, ut causa omnino
eadem alios homines longe aliis modis afficiat ; in uno catar-
rhum, in altero pleuritidem, in tertio anginam, in quarto rheu-
matismum, in quinto synocham, &c. excitans ? Quantum ad
memetipsum attinet, meam hujusce rei ignorantiam plane con-
fiteor,

fiteor, et alii forsitan multo doctiores et sagaciores idem facere cogentur. Si conjecturam meram vero liceat proferre, unumquodque corpus forsitan ab omni alio plus minusve differt, et feminium sibi proprium habet, quod facit, ut ad morbum singularem, ante omnes alios, per totum vitae decursum, proclive sit. Hinc, si res ita sese habet, fit, ut eadem causa alios morbos in aliis hominibus, moveat.

C A U S A P R O X I M A.

Haec autem est proles feminii causaeque excitantis communis, vel effectus eorundem conjunctus, viz. sanguis praeter naturam in arterioliis ligamentorum artuum, vel aponeuroseos musculorum tendineae, congestus. Quae sanguinis accumulatio, et propter molem suam nimiam, et propter vasa sanguifera aliqua ex parte forsitan ante spasmodice contracta, arteriolas modo positas magnopere stimulat, et nonnihil distendit, summum dolorem multumque inflammationis movens, et iter per eas liberum frustra sibi quaerens. Rebus ita se habentibus, vires naturae medicatrices, quasi consilio sanguinis congestionem tollendi, impetum circuitus humorum magis etiamnum adaugent; quod, horrorem

horrorem et rigorem excitando, et arteriis extremis spasmodum inferendo, praestare videntur. Ita proxima hujusce morbi causa in congestione sanguinis nimia loco propria, cui spasmus vasorum extremorum et omnia pyrexiae signa accedunt, quantum disci potest, consistit. Huic vero, Culleno celeberrimo teste, adjungi videtur affectus fibrarum musculorum singularis, quem aliquantum rigiditatis esse vir doctus existimat.

Abfit, ut opiniones quorundam, etiam magni nominis et famae, a modo prolata longe diversas, super causa rheumatismi proxima silentio praeteream. Eam in lentore humorum posuit Boerhaavius illustris, ejusque aemuli. Hunc vero lentorem existere, nec magister venerabilis, nec discipuli unquam demonstrare potuerunt. Cullenus sagax, contra, eum in oeconomia animali subesse non posse, quin exitium vitae subitaneum inferret, argumentis non facile refellendis probavit. Doctrinam igitur, utpote quae nulli fundamento stabili et certo innitatur, ex toto repudiandam puto. Alii in animum sibi induxerunt, acrimoniam singularem pro causa rheumatismi proxima habere. Materiam acrem quidem nervis admotam morbum rheumatismo similem posse movere nemo ignorat. Exemplum hujus luculentum in odontalgia habemus. Caeterum, uti Cullenus illustrissimus notat, nihil in hoc morbo subesse videtur, unde humores
aliquam

aliquam mutationem subiisse, vel aliquid acrimoniae sibi comparasse, potest concludi.

Quantum ad genus rheumatismi alterum, nempe chronicum, attinet, causa ejus proxima longe diversa esse videtur. Eam in atonia fibrarum muscularium vasorumque sanguiferorum partis laborantis spasmodica, cui contractio illarum rigiditasque accedunt, positam esse mihi met persuasum habeo. Rem ita se habere clare monstrare videntur causae, unde proficiscitur, signa, curatio.

QUORUNDAM E SIGNIS EXPLICATIO.

Pleraque signorum, cum a causa proxima supra proposita, et satis clare, ut spero, explicata, recta profuant, vix ullius illustrationis possunt indigere. Paucissimorum igitur tantum explicationem tradere decrevi.

1. *Ruboris et tumoris* partis laborantis.—Hi haud dubie ab insolita sanguinis in eo, qui laborat, loco quantitate congesta, proficiscuntur. Hoc per se adeo manifestum est, ut ei diutius immorari ex toto inutile foret.

2. *Doloris acuti.*—Hic ab impetu humorum nimio partem affectam versus facto plane pendet. Omnia vasa sanguifera nervulis sibi propriis sunt instructa, et igitur non parum sensilitatis habent. Si igitur impetu sanguinis insolito, ut in rheumatismo, ultra diametrum justam et naturalem distendantur, dolore afficiantur oportet. Hoc omnibus corporis partibus commune est. Cum vero vasa, quae in rheumatismo afficiuntur, in vaginis muscutorum firmis et tendinibus sedeant, et idcirco undique valide constringantur, non sine difficultate summa, et, hanc ob causam, non sine acutissimo dolore, expandi et dilatari possunt. Praeterea, sedes eorum talis est, qualis vix effusionem incidere patitur, quae, in aliis corporis locis, vasa praeter consuetudinem distensa parte humorum, quos vehunt, liberat, et ita ea relaxat. Hoc idem in causa est, cur hic morbus vix unquam suppuratione finiatur. Namque, ut experimenta virorum clarorum Pringelii et Gaberi ostendunt, nulla suppuratio, nisi pars lymphae coagulabilis effundatur, incidere potest. Aliquid humoris glutinosi quidem in vaginas tendinum nonnunquam effundi confitemur; namque cadavera incisa hoc evenisse testantur. Cum vero tumores inde rarissime nascantur, effusionem hujusmodi parum frequentem esse, vel humorem, postquam exhalavit, fere semper absorberi suspicamur. Et denique qualiscunque sit, ad pus prognerandum perperam accommodari vide-

tur; etenim nihil fere suppuratione in hoc morbo rarius esse, probe noverunt medici.

3. *Ejusdem tractum musculorum sequentis.*—Hic, ut alibi, vestigiis praeceptoris sagacis, nempe celeberrimi Culleni, insistendum est. Affectus fibrarum muscularium singularis, inquit, vel rigiditas, in causa esse videtur, cur dolores ab uno artu ad alium, secundum decursum musculorum, propagentur: Nec mirum est, hos in musculis extremis, ubi in artus desinunt, gravissime sentiri, cum oscillationes ultra hos nequeant patere.

P R O G N O S I S.

Rheumatismus, dum corpus externum tenet, parum nihilve periculi habet; nulla etenim exempla, quibus fides possit haberi, quantum meminerim, produntur memoriae, ubi aliquis eo fuit extinctus. Nonnunquam a sede solita ad caput, pulmones, et alia viscera interna, migrare fertur, et apoplexiam, paralyfin, delirium, pneumoniam, morbosque similes facere. Si vero hoc eveniat, animus mihi non parum inclinatur, ut morbum non pro rheumatismo vero et genuino, sed pro arthritidis specie, habeam.

habeam. Translationem hujusmodi designare existimantur, doloris remissio, tumoris partis affectae decessus, anxietas, cordis palpitatio, ictus arteriarum abnormes, debiles, tenues, &c. Raro aliter, quam resolutione, finitur. Aliquando quidem in schirrum definit. Suppuratio finis ejus rarissimus est, quia densa partis, ut supra fuit positum, ubi sedet, textura effusionem ad pus generandum accommodatam non recipit. Vix ulla, quantum reminisci possim, in medicinae monumentis exempla reperiunda sunt, ubi morbus gangraena fuit terminatus. Plerumque tarde et gradatim decedit, nullum judicium manifestum et evidens habens. Exempla tamen non defunt, ubi morbum sustulerunt, fudor liberalis in corpus universum semet diffundens, sputum copiosum, genera eruptionum diversa, sanguinis e diversis corporis partibus profusiones, &c. Quinetiam glandulae lymphaticae tumefactae subsidentes, et materiam, quae illas inferciebat, expellentes finem morbi facere, aut dolorem et signa saltem levare, dictae fuerunt. Insuper, casus ab Hoffmanno relatus est, ubi rheumatismus cum ulcere pedis alternavit.

Cum debiles et senectute fractos invadit, artus laborantis anchylosin relinquere periclitatur. Tales paralyfi quoque non raro afficit. Hoc nunquam in junioribus et valentioribus incidit. Si morbus aliquem saepe corripuerit, vel eidem articulo diu infederit,

infederit, malum est; namque non parum metus est, ne, rebus ita se habentibus, in rheumatismum chronicum transeat. Quantum hunc spectat, morbus est, qui plurimum doloris et molestiae habet, quanquam aegrotantem raro occidit. Fere semper pertinax est, nonnunquam insanabilis. Per aliquot menses saepe, immo per annos totos aliquando, manet, vitam extremam senibus, quos potissimum occupet, admodum miserabilem efficiens; namque in juvenibus et robustis raro semet ostendit. Plerumque resolutione, nunquam suppuratione, rarissime gangraena, interdum artus membrisque, quae invasit, paralyfi, et, in quibusdam casibus, articulorum anchylosi finitur.

R A T I O M E D E N D I.

Cum morbus, de quo agitur, sit duplex, curatio quoque duplex sit oportet. Igitur prius ea, quae in rheumatismum acutum, deinde ea, quae in chronicum possint, considerabo.

S E C T. I.

Consilia autem rheumatismo acuto medendi sunt :

I. Sanguinis et in toto corpore, et in partibus dolentibus, impetum diminuere.

II. Spasmodum toti corpori partibusve certis illatum tollere.

Consilio priori accommodantur,

1. *Regimen antiphlogisticum.*—Hoc per totum morbi decursum curiose diligenterque adhibendum est. In stimulis irritamentisque omnigenis, sive externis, sive internis, ut luce nimia, calore nimio, strepitu sonisque intensioribus, odoribus ingratis, omnibus gustum tactumve offendentibus, siti nimia, alvi duritie, cibis concoctu difficilibus vel e materia animali constantibus, cogitatione intensa, animique affectibus violentioribus, &c. evitandis, consistit. Ante omnia alia, dietae ratio habeatur. Ægrotanti usu cibi animalis ex toto interdicator. Liquoribus fermentatis diligenter abstineatur. Sitis vero liquoribus diluentibus lenissimis,

mis, liberaliter sumptis, restinguatur. Ad potionem tamen nunquam, nisi siti urgente, decurratur; alioquin brevi sensus molestiae et oppressionis in ventriculo ingratus orietur. Farinaeis solis et lacte, utpote quae systema minime stimulent, victitet aeger. Sydenhamius, ille Hippocrates alter, sibi persuasum habuit, morbum abstinencia sola posse depelli; et igitur nihil fere aegrotantibus suae curae demandatis, praeter serum lactis solum, concessit. Affirmat hancce medendi viam suis multo melius, quam largas evacuationes, votis respondisse. Fidem ei lubentissime habeo; ubi vero hodie aegrotus reperiri potest, qui sero solo erit contentus?

2. *Sanguinis detractio.*—In hac pars curationis praecipua manifeste consistit. Sub initium morbi, cum maxime juvat, liberaliter adhibeatur. Sanguis e vena magna, amplo vulnere inflicto, ad sedecim uncias aut circiter, si aeger sit adultus, emittatur; namque, quo magis subito detrahatur, eo plus systema sanguiferum relaxando prodest. Inter omnes medicos convenit, pauculas uncias hoc modo extractas multo plus, quam quadruplicem quantitatem tarde et quasi guttatim effluentem, proficere. Duodecim horis elapsis, si febris et alia signa urgere pergant, ad alteram detractionem confugi potest. Ad summum, intra quatuor aut quinque dierum spatium, quinque librae tuto elici possunt.

possunt. *Ætatis, vigoris corporis, sexus, temperamenti, consuetudinis prioris, et febris epidemice grassantis, ratio nunquam non habeatur. Namque jactura sanguinis multo melius toleratur, cum rheumatismus singulos occupat, quam cum in totum fere populum faevit* *. Si morbus ætate provectiores invadit, hac evacuatione parcius utendum est; namque eam pejus ferunt, quam juniores et vigentes. Summae dementiae foret in sanguine eliciendo perstare, ut placet nonnullis, donec crusta coriacea non amplius semet ostenderet. Haec enim, pyrexia ex toto sublata, apparere pergit. Igitur hoc facere rusticum stolidum apud Horatium agere propemodum foret :

“ Rusticus expectat, dum amnis defluat, at ille

“ Labitur, et labetur in omne volubilis ævum.”

Si in usu hujusce evacuationis, maxime quidem salutaris intra limites justos adhibitæ, nimis diu perstetur, mala horrenda oriri consueverunt, debilitas summa, hydrops, rheumatismus chronicus pertinacissimus, &c. Hic quinam sanguinis detractioni fines
ponendi

* “ We must observe, that there are certain seasons, in which the disease is epidemic, and epidemic rheumatisms are greatly hurt by large bleedings.”
Vide the late Dr Gregory's MS. Lectures.

ponendi sint, jure quaeri potest. Hoc accurate statuere in primis quidem difficile. Hoc vero certum et indubitabile esse videtur, missionem sanguinis nunquam detrimento fore, dum febris graviter urget, et signa diatheseos phlogisticae evidentia subsunt. Namque quidem mirabile est, quam facile jacturam sanguinis etiam largam hoc morbo laborantes soleant ferre, nulla nausea deliquiove superveniente. Cum tantum sanguinis evenis emissum est, quantum medicus prudens et expertus detrahendum putaret, ad evacuationes loco proprias etiamnum cum commodo potest decurri, quae corpori multo minus, quam missiones sanguinis generales, nocere solent. Si rubor tumorque partium laborantium subsunt, sanguis hoc modo detractus fere semper juvat. In genere chronico etiam, nullo rubore aut tumore substante, pyrexia absente, sed dolore urgente, multum levaminis secum adducit. Cucurbitulae cruentae, cum sanguis hoc modo eliciendus est, hirudinibus praestant; sed parti laboranti, ob tenuitatem telae cellulosae, non semper tuto applicari possunt. Rebus ita se habentibus, ad hirudines decurratur. Non duae tresve, ut moris nimis communis est, sed decem duodecimve loco affecto applicentur, et sanguis, uti Pringelius illustris praecipit, tarde et gradatim, donec sponte sua cesset, effluat. Hoc modo plurimum commodi aegrotanti orietur. Quanquam detractiones sanguinis loco propriae aegrotum levant, non saepe morbum

morbum tamen ex toto depellunt. Eum potius ab uno corporis loco ad alium transferunt, et dolor proximo die biduove repetit. Cum res ita se habet, non ulterius in usu evacuationum hujusmodi perstandum, sed curationem morbi remediis postea memorandis concedendum.

3. *Purgantia.*—Haec in rheumatismo curando frequentius fuerunt adhibita. Moris Sydenhami fuit, catharticum diebus alternis, sanguine bis terve detracto, praescribere. Morbum vero vix unquam depellunt, nec aequè in diathesin phlogisticam, ac sanguinis detractio, possunt. Insuper, morbo graviter urgente, et universo corpore, ut saepe fit, nihil motus, sine summo cruciatu, tolerare valente, perquam incommoda sunt, et saepe motu et dolore, quae faciunt, revera nocent. Nunquam non quidem cavendum est, ne irritatio ulla ab alvi duritie oriatur, et signa inde exasperentur. Omni vero hujusmodi incommodo factis efficaciter occurrent enemata refrigerantia, prout occasio postulat, adhibita. Quinetiam eidem consilio respondebunt sales medii, modica quantitate sumpti, quales sunt cremor tartari, nitrum, &c. bene diluta. Ex omnibus salibus neutris, nitrum in usu maxime communi fuit. Caeterum ventriculis plurimis difficulter sedet, etiam cum aceto conjunctum. Non plus, quam quodlibet aliud sal medium, nisi in ipso solutionis articulo, quo

tempore frigus manifestum progignitur, videtur refrigerare. Igitur usu ejus ex toto abstinere conveniet, si ventriculum etiam modica irritatione afficiet, quod hoc in morbo semper noxae esse experientia clare testatur.

4. *Applicationes topicae.*—Fomenta et cataplasmata, primo intuitu, non parum auxilii in rheumatismo acuto promittere videntur. Quanquam vero ad tensionem partium diminuendam et vasa relaxanda in aliis phlegmasiis, uti probe notum est, in primis accommodantur; hic tamen raro proficiunt, immo nonnunquam plurimum obsunt. Humores expandendo et rarefaciendo, dolorem intendere videntur. Rubefacientia et camphora contra dolores efficaciora sunt. Nihil aliud vero plerumque, ut e *Praxi Culleniana* discimus, quam dolorem ab una parte ad aliam transferunt, et parum ad affectum universum tollendum faciunt. Epispastica parti laboranti admota ad dolorem inde fugandum multum conferre possunt; sed in auxilium totius morbi, nisi dolores parte singulari contineantur, parum sunt prompta. Nonnulli, dolorem levandi tollendive consilio, ad ea remedia, ut acetum, spiritum vinosum camphoratum, &c. quae vim repellentem habent, decucurrerunt. Haec vero medendi via semper anceps, nonnunquam admodum periculosa. Namque, uti fertur, quibusdam in casibus, morbum introrsum pepulit, et
paralyfin,

paralyfin, apoplexiam, delirium, pneumoniam, colicam, &c. fecit. Medicus Edinensis excellentissimus, qui nuper floruit, Dr Clerk, hemiplegiae mentionem injicit, quae a spiritu vinoso camphorato partibus affectis applicato fuit profecta. Pleraque hoc genus exempla aliqua ex parte arthritica esse, ut supra posui, suspicor; namque rheumatismus superficiei corporeae, experientia teste, amantissimus est, et ad interiora corporis rarissime migrat. Cum vero morbi, nonnullis in exemplis, a se invicem difficillime possint fecerni, et medicus sagacissimus cogatur dubitare, utrum podagrae, an rheumatismo, debeat occurrere, omnibus hujusmodi remediis, in omnibus casibus, abstinere conveniet.

Posteriori consilio respondent,

A. *Omnia, quas cursum humorum superficiem versus faciunt,*

a. *Balneum calidum.*—Hujus periculum factum fuit, sed non cum fructu prosperrimo. Quanquam enim corpus in id demersum relaxat; eodem tamen tempore stimulo est. Igitur saepe tantum abest, ut dolores compescat, ut eosdem, partim forsitan vi caloris rarefaciente, partim vi stimulante, graviores efficiat. Nunquam ad id, si in usum revocatur, ante decurratur, quam
signa

signa febrilia remiserunt, et dolores minus graviter urgere coeperunt. Quinetiam calor ejus, quo vis stimulatix, quantum fieri possit, evitetur, gradum sexagesimum secundum thermometri Fahrenheiteani inter et octogesimum semper contineri debet. Insuper, omnibus incommodis, quibus cathartica, patet, et hominem frigori objiciat. Remedia, quae mox memoranda sunt, vicem ejus optime praestant.

b. *Diaphoretica*.—Sub his sudorifica quoque comprehendo. Ad haec in rheumatismo acuto saepe confugitur. Ratio sudorem in hoc morbo movendi, eumque hoc modo depellendi, in usum practicum a viro erudito et claro Joanne Clerk, M. D. primum, quantum noverim, fuit inventa. Sudorem dosibus spiritus Mindereri reiteratis excitavit, et eundem in horas viginti quatuor, aut quadraginta octo interdum, spiritu C. Cervini fero e vino Hispanico, promovit et continuum effecit. Tutior vero et efficacior idem praestandi via est, pulverem Doverianum, qui laudibus summis, non sine ratione gravissima, a plerisque medicis, ob utilitatem suam et in hoc et in multis aliis morbis, fuerit elatus, adhibere. Sudor vero nec hoc, qui minus, quam quodvis aliud potens sudorificum, stimulat, minus cordis arteriarumque actionem intendit, et fines harum extremos magis relaxat, nec quolibet alio medicamento prius excitetur, quam py-

rexia

rexia plurimum diminuta est, et diathesis phlogistica, compluribus sanguinis detractionibus, magna ex parte depulsa. Nunquam calida administratione extorqueatur; namque prorumpere hoc modo coactus febrim violentiorem efficit, et morbum plerumque in horrendam longitudinem producit. Mane, postquam aegrotus evigilavit, est tempus hocce remedium assumendi optimum; quod vigilianti, quam dormienti, omnes secretiones, quotquot sunt, facilius et liberalius fluunt, quodque die, quam noctu, omnibus et desideriis aegroti et necessitatibus melius consuli potest. Sudor quam lenissime semper moveatur. Igitur a dosi pulveris magna non incipiendum est. Decem aut duodecim grana, ex intervallo duarum horarum aut circiter, donec sudor copiosus effundatur, dare sufficiet. Sudor dosibus similibus, majore temporis spatio interposito, dandis, promovendus et continuandus. Nihil aliquamdiu post pulverem sumptum bibatur, donec sudor erumpere inceperit, ne pulvis rejiciatur, et ita effectibus ejus salutiferis occurratur. Sudore profuso, diluentia omnigena, potissimum ea quae minime stimulant, qualia sunt decocta hordeacea, quibus acidum fuit adjunctum, serum ex aceto, vel cremore tartari, &c. liberaliter sunt adhibenda. Aeger stragulis nimis ponderosis nunquam degravetur; hoc enim ardorem intolerandum moveret, et omnia alia signa pejora et graviora efficeret. Ea quibus assueverit, plerumque sufficient. Indusium
laneum,

laneum, non lineum, sibi induat aegrotus. Sudor enim melius illo, quam hoc adhibito, procedet. Omnino quoque necessarium est, ut sudor universus sit. Igitur si pedes, quod saepe incidit, sudare recusant, utriculi aqua calida repleti vel lateres calefacti pannisque involuti, iis protinus applicentur; quod plerumque, ut sudor satis copiosus in illis oriatur, faciet. Quantum sudandi spatium spectat, sudatio, nisi duodecim horis ad minimum pergat, nihil in morbum poterit. Si vero in spatium viginti quatuor protrahetur, contra malum multo erit efficacior. Aliquando per horas quadraginta octo conservata fuit. Si tantam ejus longitudinem aliqui non valebunt tolerare, diaphoresin lenem in idem spatium, vel brevius, si nihil amplius fieri potest, provehere conandum est. Si sudor per aliquod ex hisce spatiis continuatus non signa ex toto depellat, ad eundem rursus confugiat. Sin vero plane, signa augendo, quod in paucissimis exemplis quidem incidit, nocebit, eo quam primum desistatur.

c. *Emetica*.—His, me iudice, plena vomitio minime concitanda est, quod agitatio inde oriunda morbum haud dubie graviolem efficeret. Dosibus vero, quae nauseam tantum lenissimam faciant, tuto dari possunt. Etenim ita data, diaphoresin movendo, signa febrilia levant, et alvum solutam plerumque tenent.

d. *An-*

d. *Antispasmodica*.—Hisce omnibus palmam facile praeripit opium. Caeterum, diathesi phlogistica non ex toto domita, non temere dandum. Vi pyrexiae fracta, ad dolores consopandos, et igitur ad levamen aegroti, omnibus votis exoptandum, conciliandum in primis accommodatur. Effectus hujuscemodi, sed leviores, vino antimoniali adjunctum, vel partem pulveris Doveriani constituens, edit, et ita tuto, et sine metu, dari potest.

Remediis, quae huic consilio conveniunt, adjicienda sunt decocta lignorum et sarsaparillae. In morbum plurimum posse dicuntur. Decoctum lignorum, febre urgente, nimis calefacere videtur, et igitur non dandum est. Virtutes forsitan aquae potius, quam lignis, tribuendae. Namque aqua simplex, liberaliter epota, vim potenter diaphoreticam, ut omnes norunt, habet. Decoctum vero sarsaparillae, uti Dr. Donaldus Monro alii-que testantur, rheumatismum, aliis sudorificis valentibus incassum tentatis, sanavit.

Quinetiam cortex Peruvianus, sanguine liberaliter detracto, et sedimento in urina semet ostendente, vel febre formam intermittentis sibi assumente, cum cummodo potest adhiberi. Usus ejus medicis, rebus ita se habentibus, suadent viri celebres Pringelius, Monroius modo dictus, et Cullenus.

Per totum morbi decursum vestes ponderosiores vitentur; immo solito leviores corpori circumdandae, quae partes laborantes nulla pressura insolita laedant.

Hae panno laneo, lana ipsa, aut materia xylina, quo perspirationi liberiori, quantum fieri possit, consulatur, curiose diligenterque involvantur. His de curatione rheumatismi acuti traditis, proximum est, ut viam chronico medendi quoque, sed quam brevissime, cum dissertatio in longitudinem nimiam jam producta sit, considerem.

S E C T. II.

Consilia autem rheumatismo chronico medendi duo esse videntur,

I. Tonum et vigorem parti laboranti reddere.

II: Spasmo eandem liberare.

Consilio priori accommodantur stimulantia et tonica. Illis merito accensentur, oleum terebinthinae, gummi guaicum, electricitas;

tricitas ; his cortex Peruvianus, exercitatio, frictio, balneum frigidum, pars laborans caustico adusta.

1. *Oleum Terebinthinae*.—Hoc admodum penetrabile est, et effectus suos brevi in corpus universum diffundit, calorem sudoremque faciens. Igitur hoc in morbo proficiat oportet ; namque quodcunque stimulat cursumque humorum ad superficiem revocat, id ad actionem principii vitalis in parte renovandam in primis accommodatur. Viri clari Pitcarnius et Cheynaëus duas drachmas pro dosi, idque, ut illi memoriae produnt, cum fructu prosperrimo, dederunt. Melli admiscetur, et ab aegroto jejunante, in quinque aut sex dies continuas, mane sumitur. Medicamentum haud dubie nauseosum est, et aliquos ventriculos misere perturbat.

2. *Gummi guaiacum*.—Terebinthina basin hujus constituit. Igitur effectus fere eosdem, quos medicamentum prius, haud dubie edet. Tinctura ejus volatilis reliquis ex eo praeparatis praestat. Opio adjuncta cursum humorum ad superficiem potentem facit, et igitur plurimum hoc in morbo auxilii promittit. Moris est quorundam medicorum hoc gummi quantitate scrupuli unius vel duorum, una cum quinque, sex, septem, octove falis cornu cervini granis, sub tempus cubitum eundi, dare. Id, hoc

modo datum, vicem diaphoretici valentis noctu, et cathartici lenioris proximo die, reddere reperiunt. Ita sumptum, ut alvum modice solutam teneat, remedium praestantissimum est.

3. *Electricitas*.—Haec sub forma scintillarum, vel succussionum, adhiberi potest. Nihil, quod medici in usum revocare possunt, plus potestatis stimulantis habet. Gradu modico, et longum per spatium, adhibeatur oportet, si multum fructus inde percipere velis. Miracula propemodum edidisse fertur. Si fides auctoribus habenda sit, tonum membrorum atrophica laborantibus et plenitudinem priora restituit; tetanos, qui quatuor menses, paralyfes, et rheumatismos chronicos, qui multos annos manserant, depulit. Si res ita se habeant, omnia, quae votis nostris hoc in morbo possint respondere, ab ea sperare licet.

4. *Cortex Peruvianus*.—Hic omnibus tonicis internis evidenter antecellit, solida simplicia mirum in modum condensans et roborans. Morborum a debilitate proficiscentium finem saepe spatio brevissimo facit. Igitur in rheumatismo chronico fiducia in eo meritissime collocari potest; namque dotes ejus tales sunt, quales atoniae illi, unde hic morbus videatur pendere, inimicissimae esse videntur.

5. *Exercitatio*.—Haec ad corpus corroborandum, uti experientia testatur, plurimum confert. Equitatio, ante omnes ejus species, in hunc morbum potest; namque longa itinera hoc modo facta plurimos, qui eo diuturnum per tempus fuerant conflictati, ex toto restituit. Qui domo discedit, emaciatus, debilis, et doloribus saevissimis vexatus, is plerumque revertitur, “Epicuri de grege porcum” pinguedine referens, robustus omnique doloris expers. Nec hoc quidem mirum est, cum impetum humorum superficiem versus copiosum faciat, corpus universum stimulet et roboret, omnes secretiones expediens.

6. *Friccio*.—Haec in morem exercitationis agit, et igitur nullius explicationis eget. Eosdem fere effectus edit.

7. *Balneum frigidum*.—Qui in hoc semet immergunt, ii primum palefcunt et rigoribus concutiuntur, deinde rubescunt et calefcunt, postrema perspiratione liberiori madescunt. Haec, quam optime huic morbo, ubi humores superficiem non rite invifunt, conveniat, evidenter ostendunt. Subiti roboris et alacritatis faepe fons est. Contra rheumatismum chronicum efficacissimum est, et, ut Joannes Floyerus Eques refert, multos ad sanitatem reduxit.

8. *Pars*

3. *Pars laborans caustico adusta.*—Hoc facere consueverunt antiqui. Hoc quoque in usu communi apud Indos Orientales hodie est. Remedium crudele et ingratum, sed efficax est. Qui humor ex ulcere profluit, is causam morbi tollit. Impetus ad partem factus actionem vasorum restituit, et ita atoniam tollit. In manu vero nullius medici apud Britannos est, aegrotis, ut ad remedium tam barbarum et crudele confugiant, suadere.

Consilio posteriori respondent antispasmodica.

a. *Mercurius.*—Hic omnes secretiones corporis humani et excretiones promovet et adauget. Igitur ad spasmos, qui certas partes occupaverunt, plurimum accommodari videretur. Huic vero opinioni adversatur experientia, quae a medicis ad eum saepe frustra decursum fuisse testatur. In paucis exemplis quidem morbum fugavit. Hodie minime in usu tam communi esse incipit. Eum hoc in morbo tam raro profecisse mirum est, cum plurimos tetanos, hepatitides &c. sanasse dicatur.

b. *Balneum calidum.*—Hoc, utpote quod solida simplicia laxiora efficiat, fibras motrices excitet, et calore molem sanguinis adaugeat, ad spasmos consopios in primis accommodari videtur. Revera saepe, uti a multis accepi, et aliquando vidi, mor-

bum

bum fustulit. Si vapores ab aqua calida ascendentes partibus laborantibus applicentur, potentiores effectus edent. Quanta vaporum, si partem versus prudenter dirigantur, vis sit, omnino mirabile est.

c. *Epispastica*.—Haec vim stimulantem et antispasmodicam habent, unde in usum hujusce morbi inventa fuisse videntur. Hoc vero nunquam non memoria tenendum est, unum duove raro multum prodesse, sed seriem eorum eidem loco, prout cuticula renovata permittit, applicatam huic morbo pertinacissimo quasi terrorem saepe injicere, et eum tandem fugare.

d. *Linimenta*.—Haec, quae officio stimulantium et antispasmodicorum funguntur, eodem tempore actionem arteriarum intendunt spasmusque solvunt. Linimentum volatile, oleum camphoratum, balsamumque anodynum, reliquis hoc genus praestant, et, uti multi fateantur, hoc in morbo magnopere proficiunt.

Quo omnia quasi uno verbo concludam, hoc morbi genus posterius saepe de medicina quasi triumphum agit, remediis potentissimis, quae felix mortalium industria repererit, visve ingenii vivida excogitarit, parere omnino recusans. Et in dedecus

artis

artis Hippocraticae aeternum, quod medicina per tot secula latentia diligenter exculta efficere nequeat, id longinquitas temporis sola, omnibus adjumentis aliunde petitis destituta, saepe ad extremum felicissime praestat.

F I N I S.